

Multikulturní prostředí: trnitá cesta k úspěšné spolupráci

Petra Chaloupková¹, Jiří Votava², Karel Němejc² & Barbora Jordánová²

¹ Fakulta tropického zemědělství, Česká zemědělská univerzita v Praze

² Institut vzdělávání a poradenství, Česká zemědělská univerzita v Praze

MULTICLASS

Multicultural Classrooms: Inclusive Learning and Teaching in Higher Education

Cíl projektu: posílení **dimenze multikulturalismu a inkluzivního vzdělávání ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě** a sdílení příkladů dobré praxe v oblasti internacionalizačních strategií na partnerských univerzitách

Specifické cíle:

- ✓ příprava **didaktických příruček a inovativních osnov** pro krátkodobé školení zaměstnanců
- ✓ **výukové materiály** pro akademické pracovníky pro výuku v multikulturních třídách
- ✓ implementace a **testování inovativních krátkodobých školení** zaměstnanců
- ✓ **integrace** nových **školení a kurzů** do výuky

MULTICLASS

Multicultural Classrooms: Inclusive Learning and Teaching in Higher Education

Doba realizace: 2022 – 2024

Donor: ERASMUS+ KA2 – Partnership for cooperation

Koordinátor projektu: Kâtip Çelebi University in Izmir, Turkey

Partneři projektu:

- ✓ HoGent, Belgium
- ✓ Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria
- ✓ Czech University of Life Sciences Prague, Czech Republic
- ✓ Transilvania University of Brasov, Romania
- ✓ San Jorge University, Zaragoza, Spain
- ✓ Yasar University, Turkey
- ✓ Yildiz Technical University, Turkey

Kvalitativní výzkum v ČR

Cíle výzkumu:

- ✓ Jak **zahraniční studenti** vnímají vysokoškolské vzdělávání v Evropě z hlediska rozmanitosti a multikulturalismu?
- ✓ Jaké jsou **představy a postoje pedagogů** k výuce v multikulturních třídách ve vysokoškolských institucích v Evropě?
- ✓ Jakým **výzvám a překážkám čelí zahraniční studenti a pedagogové** při podpoře rozmanitosti a multikulturalismu ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě?
- ✓ Jak **efektivní je současné školení a podpora** poskytovaná pedagogickým pracovníkům pro výuku v multikulturních třídách ve vysokoškolských institucích v Evropě?
- ✓ Jaké jsou **osvědčené postupy a strategie** pro podporu multikulturalismu ve vysokoškolském vzdělávání v Evropě a jak je lze začlenit do učebních osnov a učebních materiálů?

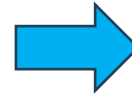
METODIKA VÝZKUMU

Kvalitativní výzkum

Strukturované rozhovory
Pedagogové a zahraniční studenti
Fakulta tropického zemědělství (CZU)
Sběr dat: březen 2023
10 rozhovorů/ 35-40 min./ 20 otázek

- ✓ Individuální zkušenosti a přístupy
- ✓ Výhody
- ✓ Výzvy
- ✓ Mechanismy
- ✓ Potřeby

Kvantitativní výzkum

Dotazníkové šetření online
Studenti EU a non-EU
CZU v Praze
Sběr dat: duben 2024
237 respondentů

- ✓ Zkušenost s prací v týmu
- ✓ Zapojení do týmu
- ✓ Spokojenost s prací v týmu
- ✓ Vztahy mezi studenty
- ✓ Přístup pedagogů

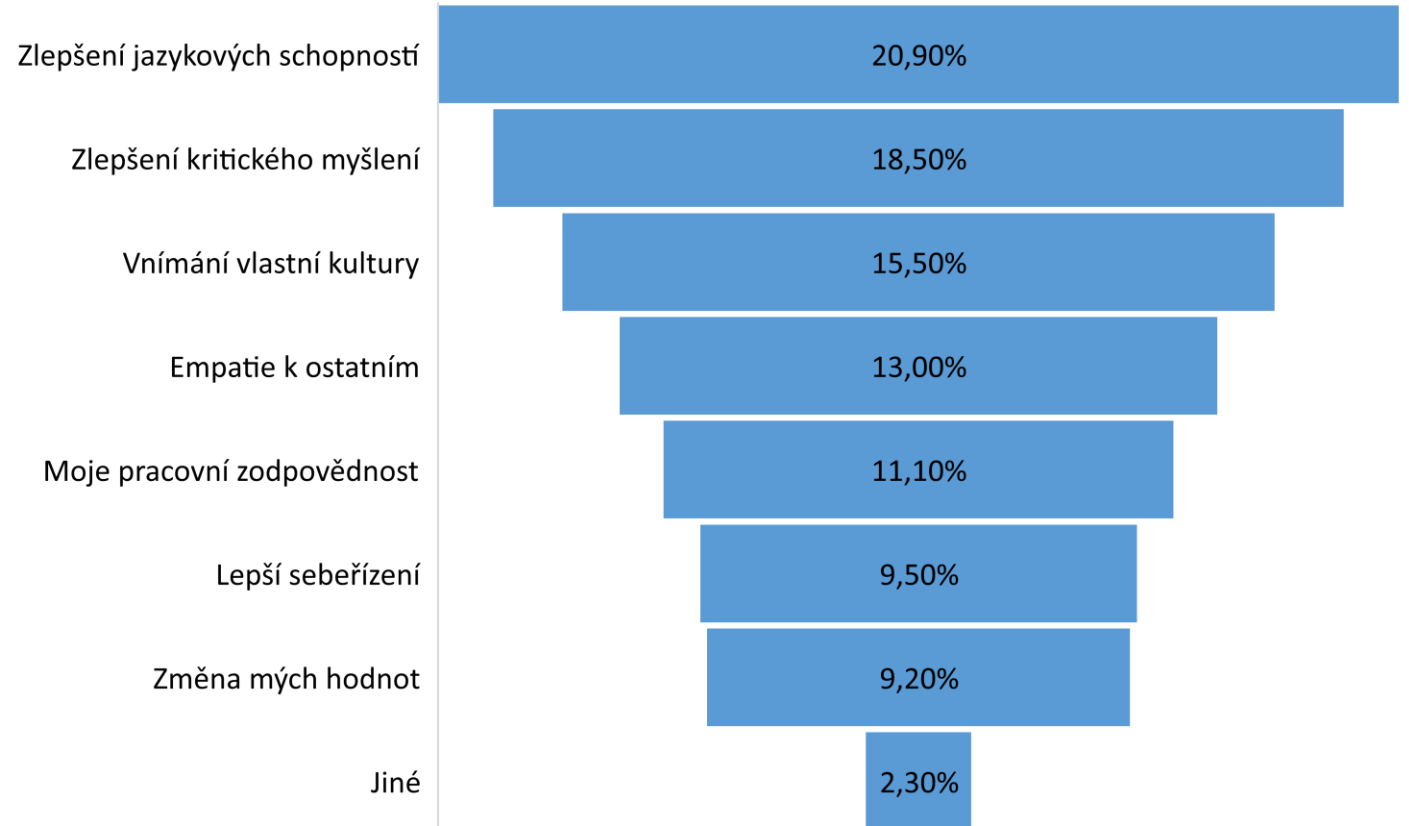
Multikulturní třída

- ✓ Pedagogové i studenti vnímají **výuku v multikulturním prostředí velmi pozitivně**, „vše jde bez problémů“
- ✓ Mezi hlavní přínosy patří **bohaté diskuze**.
- ✓ Klíčové dovednosti a kompetence nezbytné pro výuku v multikulturní třídě jsou dobrá znalost **angličtiny, flexibilita, respekt k jiným kulturám, trpělivost a empatie**.
- ✓ Pedagogičtí pracovníci a studenti neprošli žádným školením o tom, jak učit a studovat v multikulturní třídě, a ocenili by **podporu ze strany univerzity**.
- ✓ Uvítali by kurzy zaměřené na **komunikační a kooperační dovednosti v multikulturní skupině (teamwork)**, jak zlepšit dovednosti kritického myšlení a empatie mezi studenty a jak povzbudit některé zahraniční studenty k diskusi a spolupráci v týmech.
- ✓ Výstupem projektu jsou výukové materiály a praktická školení pro pedagogy.

TEAMWORKING: BENEFIT

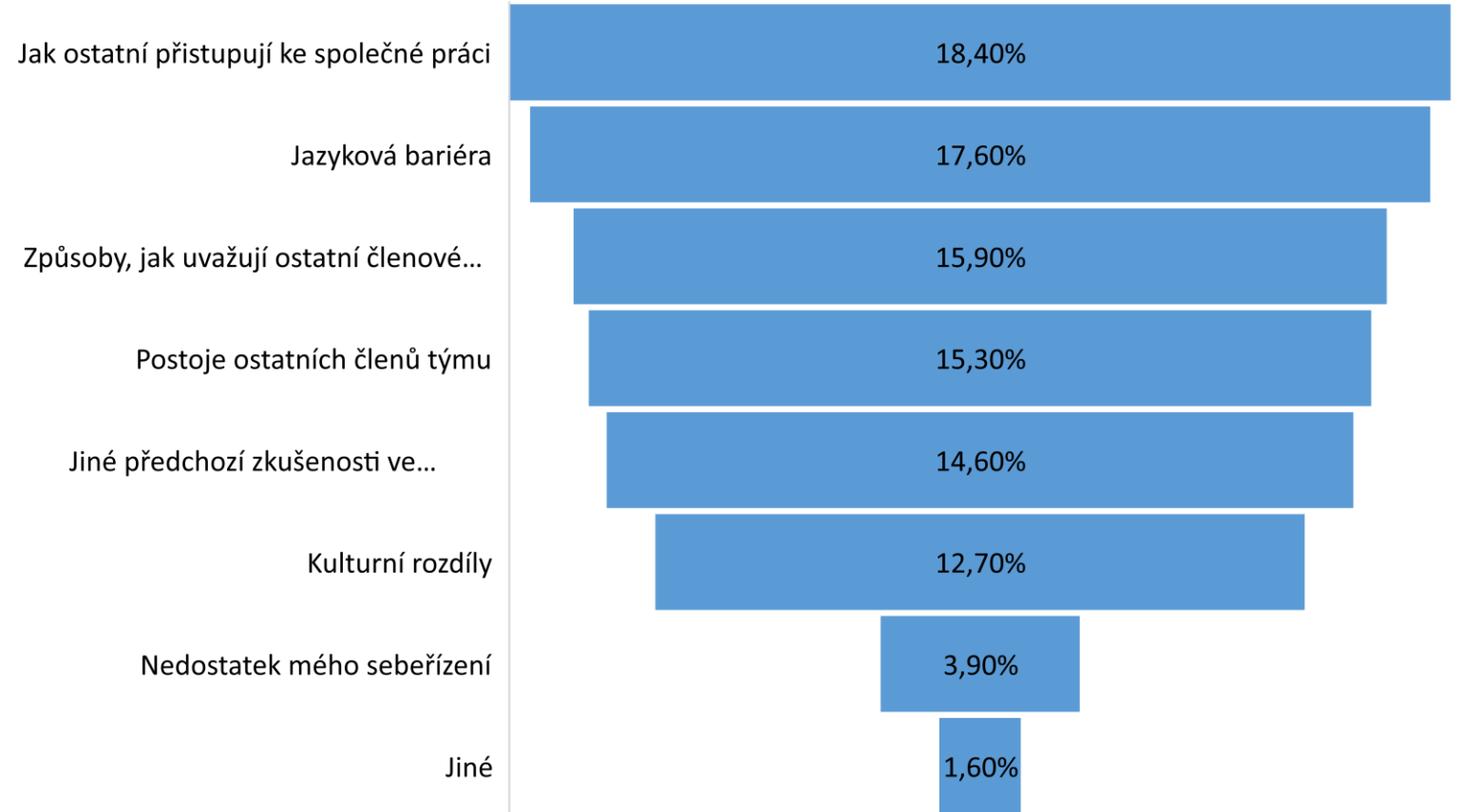

- ✓ „Učit se různé pohledy z jiných kultur“
- ✓ „Získávání kulturního povědomí, výměna myšlenek a znalostí a změna myšlení“
- ✓ „Věřím, že týmová práce v multikulturním prostředí poukazuje na naše slabé a silné stránky“
- ✓ „Pomáhá nám cvičit trpělivost a porozumění vůči ostatním“
- ✓ „Respekt, láska, různé perspektivy“

TEAMWORKING: VÝZVY

- ✓ „Postoj některých členů týmu ke skupinové práci, neaktivní zapojení do diskusí a aktivit“
- ✓ „Nedostatek odpovědnosti a myšlení, že práci udělá někdo jiný“
- ✓ „Jak se vypořádat s nerovnoměrným rozložením pracovní zátěže“
- ✓ „Hlavní výzvou je rozdíl ve vizi výsledku týmové práce“
- ✓ „Nerespektování spolužáků. Necítím se rovnocenný“

Faktory	Tvrzení	M	SD
Zapojení do týmu	Cítím se součástí třídy	3,15	0,76
	Mohu plně přispět ke společnému dílu	3,25	0,70
	Využívám své zkušenosti a znalosti	3,27	0,65
	Cítím se respektován ostatními členy skupiny	3,08	0,74
	Postupoval/a bych rychleji, kdybych se učil sám/sama	2,62	0,94
Spokojenost s prací v týmu	Jsem spokojen/a s přístupem ostatních členů skupiny ke skupinovým úkolům	2,73	0,75
	Cítím se dobře otevřeně diskutovat o tom, jak ostatní spolupracují (práce v týmu) na společných úkolech	2,85	0,74
	Prospívá mi práce v týmu	2,87	0,82
	Myslím, že ostatní členové skupiny jsou nadšení a motivovaní pomáhat si navzájem	2,76	0,80
Vztahy	V této studijní skupině mám přátele mezi studenty z různých zemí nebo kultur	3,00	0,86
	Kulturní rozmanitost podporuje pozitivní atmosféru ve třídě	3,10	0,74
	Myslím si, že konflikty nebo problémy se vždy řeší v kulturně odlišných skupinách	2,85	0,66
	Cítím se bezpečně v kulturně různorodé skupině, abych mohl/a prezentovat své názory	3,05	0,78
Přístup pedagogů	Pedagogové používají efektivní aktivity ve výuce ve třídě (např. skupinové aktivity, případové studie, cvičení k řešení problémů)	3,02	0,74
	Pedagogové pravidelně žádají o zpětnou vazbu o mé spokojenosti s týmovou prací	2,76	0,84
	Pedagogové objektivně hodnotí mé úsilí a přínos k týmové práci	2,95	0,77
	Pedagogové komunikují způsobem, kterému rozumím	3,22	0,68
	Pedagogové začleňují rozmanité kulturní zkušenosti do obsahu výuky	3,04	0,79
	Pedagogové vždy odpovídají na mé otázky a vysvětlují, co není jasné	3,28	0,66
Zkušenost v multikulturním týmu	Zdá se mi snazší se učit v homogenní skupině	2,54	0,90
	Učení považuji za efektivnější v různorodé skupině	2,85	0,72
	Kulturní rozdíly ovlivňují komunikaci a týmovou práci v multikulturních týmech	2,95	0,79
	Fakulta podporuje úspěšné týmové učení v multikulturních třídách	3,02	0,79

Faktory	Tvrzení	Ženy (N=126)		Muži (N=107)		p
Zapojení do týmu	Cítím se součástí třídy	3,18	0,75	3,15	0,72	0,735
	Mohu plně přispět ke společnému dílu	3,34	0,65	3,19	0,69	0,079
	Využívám své zkušenosti a znalosti	3,31	0,57	3,23	0,71	0,367
	Cítím se respektován ostatními členy skupiny	3,10	0,70	3,11	0,73	0,924
	Postupoval/a bych rychleji, kdybych se učil sám/sama	2,71	0,87	2,54	1,00	0,181
Spokojenost s prací v týmu	Jsem spokojen/a s přístupem ostatních členů skupiny ke skupinovému úkolům	2,64	0,73	2,86	0,73	0,025
	Cítím se dobře otevřeně diskutovat o tom, jak ostatní spolupracují (práce v týmu) na společných úkolech	2,75	0,73	2,99	0,69	0,013
	Prospívá mi práce v týmu	2,87	0,81	2,91	0,82	0,699
	Myslím, že ostatní členové skupiny jsou nadšení a motivovaní pomáhat si navzájem	2,70	0,80	2,85	0,77	0,144
Vztahy	V této studijní skupině mám přátele mezi studenty z různých zemí nebo kultur	2,93	0,86	3,11	0,84	0,110
	Kulturní rozmanitost podporuje pozitivní atmosféru ve třídě	3,17	0,67	3,02	0,80	0,144
	Myslím si, že konflikty nebo problémy se vždy řeší v kulturně odlišných skupinách	2,83	0,59	2,87	0,72	0,705
	Cítím se bezpečně v kulturně různorodé skupině, abych mohl/a prezentovat své názory	3,07	0,70	3,05	0,85	0,878
Přístup pedagogů	Pedagogové používají efektivní aktivity ve výuce ve třídě (např. skupinové aktivity, případové studie, cvičení k řešení problémů)	3,06	0,66	2,99	0,82	0,504
	Pedagogové pravidelně žádají o zpětnou vazbu o mé spokojenosti s týmovou prací	2,76	0,86	2,74	0,79	0,829
	Pedagogové objektivně hodnotí mé úsilí a přínos k týmové práci	2,96	0,76	2,94	0,76	0,870
	Pedagogové komunikují způsobem, kterému rozumím	3,29	0,62	3,14	0,71	0,095
	Pedagogové začleňují rozmanité kulturní zkušenosti do obsahu výuky	3,11	0,70	2,96	0,86	0,146
	Pedagogové vždy odpovídají na mé otázky a vysvětlují, co není jasné	3,23	0,62	3,36	0,68	0,143
Zkušenost v multikulturním týmu	Zdá se mi snazší se učit v homogenní skupině	2,61	0,87	2,47	0,94	0,291
	Učení považuji za efektivnější v různorodé skupině	2,75	0,68	2,98	0,74	0,022
	Kulturní rozdíly ovlivňují komunikaci a týmovou práci v multikulturních týmech	2,89	0,73	3,03	0,81	0,177
	Fakulta podporuje úspěšné týmové učení v multikulturních třídách	3,07	0,70	2,99	0,87	0,460

TEAMWORKING: EU vs. NON-EU

Faktory	Tvrzení	EU (N=119)		non-EU (N=118)		p
Zapojení do týmu	Cítím se součástí třídy	3,13	0,79	3,16	0,73	0,788
	Mohu plně přispět ke společnému dílu	3,25	0,69	3,25	0,71	0,981
	Využívám své zkušenosti a znalosti	3,24	0,66	3,31	0,65	0,412
	Cítím se respektován ostatními členy skupiny	3,07	0,80	3,10	0,67	0,720
	Postupoval/a bych rychleji, kdybych se učil sám/sama	2,66	0,94	2,58	0,95	0,476
Spokojenost s prací v týmu	Jsem spokojen/a s přístupem ostatních členů skupiny ke skupinovému úkolům	2,55	0,82	2,92	0,62	0,000
	Cítím se dobře otevřeně diskutovat o tom, jak ostatní spolupracují (práce v týmu) na společných úkolech	2,69	0,82	3,01	0,62	0,001
	Prospívá mi práce v týmu	2,74	0,91	3,01	0,70	0,011
	Myslím, že ostatní členové skupiny jsou nadšení a motivovaní pomáhat si navzájem	2,61	0,83	2,90	0,73	0,006
Vztahy	V této studijní skupině mám přátele mezi studenty z různých zemí nebo kultur	2,82	1,05	3,18	0,59	0,001
	Kulturní rozmanitost podporuje pozitivní atmosféru ve třídě	2,99	0,80	3,20	0,68	0,044
	Myslím si, že konflikty nebo problémy se vždy řeší v kulturně odlišných skupinách	2,81	0,65	2,87	0,68	0,530
	Cítím se bezpečně v kulturně různorodé skupině, abych mohl/a prezentovat své názory	3,02	0,89	3,09	0,66	0,512
Přístup pedagogů	Pedagogové používají efektivní aktivity ve výuce ve třídě (např. skupinové aktivity, případové studie, cvičení k řešení problémů)	2,91	0,83	3,14	0,63	0,018
	Pedagogové pravidelně žádají o zpětnou vazbu o mé spokojenosti s týmovou prací	2,64	0,93	2,87	0,72	0,031
	Pedagogové objektivně hodnotí mé úsilí a přínos k týmové práci	2,87	0,84	3,03	0,68	0,092
	Pedagogové komunikují způsobem, kterému rozumím	3,21	0,72	3,22	0,63	0,907
	Pedagogové začleňují rozmanité kulturní zkušenosti do obsahu výuky	2,98	0,83	3,10	0,73	0,246
	Pedagogové vždy odpovídají na mé otázky a vysvětlují, co není jasné	3,31	0,73	3,25	0,59	0,512
Zkušenost v multikulturním týmu	Zdá se mi snazší se učit v homogenní skupině	2,63	0,95	2,46	0,85	0,182
	Učení považuji za efektivnější v různorodé skupině	2,68	0,78	3,00	0,63	0,001
	Kulturní rozdíly ovlivňují komunikaci a týmovou práci v multikulturních týmech	3,10	0,76	2,80	0,78	0,005
	Fakulta podporuje úspěšné týmové učení v multikulturních třídách	2,94	0,88	3,09	0,69	0,170

TEAMWORKING: ZKUŠENOST

Faktory	Tvrzení	Experienced (N=139)		Non-experienced (N=98)		p
Zapojení do týmu	Cítím se součástí třídy	3,21	0,74	3,06	0,78	0,141
	Mohu plně přispět ke společnému dílu	3,38	0,63	3,07	0,75	0,001
	Využívám své zkušenosti a znalosti	3,40	0,51	3,08	0,78	0,000
	Cítím se respektován ostatními členy skupiny	3,13	0,72	3,02	0,76	0,263
Spokojenost s prací v týmu	Postupoval/a bych rychleji, kdybych se učil sám/sama	2,68	0,88	2,54	1,03	0,277
	Jsem spokojen/a s přístupem ostatních členů skupiny ke skupinovému úkolům	2,72	0,76	2,74	0,74	0,797
	Cítím se dobře otevřeně diskutovat o tom, jak ostatní spolupracují (práce v týmu) na společných úkolech	2,89	0,76	2,79	0,72	0,279
	Prospívá mi práce v týmu	2,91	0,79	2,82	0,85	0,369
	Myslím, že ostatní členové skupiny jsou nadšení a motivovaní pomáhat si navzájem	2,77	0,78	2,73	0,82	0,739
Vztahy	V této studijní skupině mám přátele mezi studenty z různých zemí nebo kultur	3,18	0,74	2,76	0,96	0,000
	Kulturní rozmanitost podporuje pozitivní atmosféru ve třídě	3,17	0,67	2,99	0,84	0,084
	Myslím si, že konflikty nebo problémy se vždy řeší v kulturně odlišných skupinách	2,91	0,57	2,75	0,77	0,088
	Cítím se bezpečně v kulturně různorodé skupině, abych mohl/a prezentovat své názory	3,10	0,77	2,99	0,79	0,291
Přístup pedagogů	Pedagogové používají efektivní aktivity ve výuce ve třídě (např. skupinové aktivity, případové studie, cvičení k řešení problémů)	3,05	0,75	2,98	0,73	0,472
	Pedagogové pravidelně žádají o zpětnou vazbu o mé spokojenosti s týmovou prací	2,76	0,85	2,74	0,83	0,873
	Pedagogové objektivně hodnotí mé úsilí a přínos k týmové práci	2,92	0,81	2,99	0,71	0,498
	Pedagogové komunikují způsobem, kterému rozumím	3,20	0,70	3,23	0,64	0,710
	Pedagogové začleňují rozmanité kulturní zkušenosti do obsahu výuky	3,07	0,77	3,00	0,81	0,489
Zkušenost v multikulturním týmu	Pedagogové vždy odpovídají na mé otázky a vysvětlují, co není jasné	3,25	0,72	3,33	0,57	0,395
	Zdá se mi snazší se učit v homogenní skupině	2,51	0,86	2,58	0,97	0,597
	Učení považuji za efektivnější v různorodé skupině	2,95	0,67	2,69	0,77	0,007
	Kulturní rozdíly ovlivňují komunikaci a týmovou práci v multikulturních týmech	2,95	0,78	2,96	0,80	0,921
	Fakulta podporuje úspěšné týmové učení v multikulturních třídách	3,02	0,72	3,02	0,88	0,946

LESSONS LEARNT

How can we support inclusive learning teaching, learning & teamworking?

Pozitivní aspekty

- ✓ **Účast:** Studenti kladně hodnotí svou schopnost využívat své zkušenosti a znalosti a cítí, že mohou plně přispívat ke kolektivním úkolům
- ✓ **Přístup učitele:** Studenti oceňují vstřícnost učitelů k jejich otázkám a srozumitelnost nejasných témat
- ✓ Učitelé jsou chváleni za jasnou komunikaci, začlenění různých kulturních zkušeností do kurikula a provádění zajímavých aktivit, jako je skupinová práce a případové studie
- ✓ **Podpora fakulty:** Fakulta je uznávána za podporu efektivní týmové práce v prostředí multikulturní třídy

Oblasti pro zlepšení

- ✓ **Skupinové úkoly:** Je potřeba zlepšit spokojenost s přístupem členů skupiny k úkolům a zvýšit nadšení a motivaci členů skupiny vzájemně se podporovat
- ✓ Kromě toho je žádoucí častější **zpětná vazba od učitelů** ohledně spokojenosti s týmovou dynamikou
- ✓ Řešení konfliktů nebo problémů v kulturně odlišných skupinách by mohlo být praktičtější a přímočařejší

LESSONS LEARNT

How can we support inclusive learning teaching, learning & teamworking?

Genderové rozdíly

- ✓ Studentky vyjadřovaly nižší spokojenost s přístupem členů skupiny k úkolům, cítily se méně spokojené otevřeně diskutovat o spolupráci a uvedly, že učení v různých skupinách je méně efektivní
- ✓ Studentky obecně dávaly přednost homogennějším skupinám a cítily se lépe s vrstevníky, kteří sdílejí podobný styl a zázemí

Předchozí zkušenost

- ✓ Zkušení studující uváděli vyšší smysl pro přínos ke skupinové práci a větší schopnost využívat své znalosti
- ✓ Uvedli také, že mají více přátel mezi studenty z různých zemí nebo kultur ve studijní skupině a myslí si, že učení v různorodé skupině je efektivnější

EU versus non-EU

- ✓ Studující z EU byli obecně méně spokojeni s týmovou prací ve srovnání se studenty ze zemí mimo EU
- ✓ Studující ze zemí mimo EU uvedli, že mají více přátel z různých kulturních prostředí a věřili, že kulturní rozmanitost podporuje pozitivní atmosféru ve třídě a učitelé používají efektivnější aktivity zapojení a častěji vyhledávají zpětnou vazbu ohledně spokojenosti s týmovou prací

Děkuji za pozornost

